

Ewaluacja wewnętrzna w Gimnazjum im. Jana III Sobieskiego w Żółkiewce

Rok szkolny 2015/2016

**Rozpoznanie stopnia rozpowszechniania sprawstwa
agresji elektronicznej**

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U. 2015 poz. 1270)

Raport dotyczący wyników ewaluacji wewnętrznej opracował zespół w składzie:

1. Ewa Bobel – nauczyciel biologii i chemii
2. Grzegorz Kielbasa- nauczyciel informatyki i zajęć technicznych
3. Piotr Szymański – nauczyciel wychowania fizycznego.

Problem badawczy: Rozpoznanie stopnia rozpowszechniania sprawstwa agresji elektronicznej.

Cel ewaluacji: Zdiagnozowanie cech i charakterystyk rodzajów przemocy z wykorzystywaniem nowych techniki komunikacji. Zbadanie stopnia wiktymizacji z powodu cyberbullingu oraz typu osób wiktymizowanych.

Próba badawcza objęła 88 uczniów klas I - III (co stanowi 59 % populacji uczniów Gimnazjum w Żółkiewce), 15 nauczycieli (68%) w tym 7 wychowawców, pedagoga szkolnego.

Do zbierania danych zespół wykorzystał następujące narzędzia:

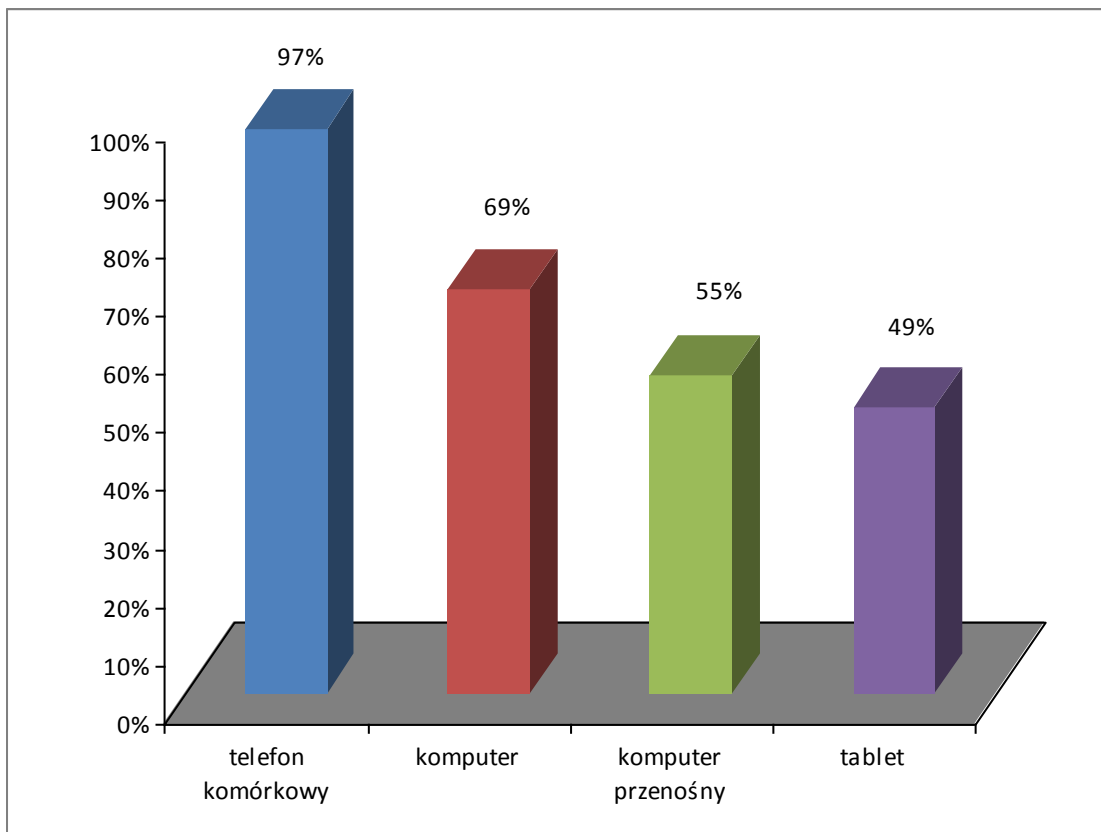
1. Ankieta skierowana do uczniów.
2. Ankieta skierowana do nauczycieli.
3. Wywiad z pedagogiem.

Pytania kluczowe

1. W jaki sposób, w ocenie uczniów, nowoczesne technologie wpływają na funkcjonowanie świata?
2. W jakim wymiarze uczniowie są zaangażowani w komunikację poprzez nowe media i komunikację zapośredniczoną?
3. Czy uczniowie rozumieją zagrożenia związane z użytkowaniem nowych mediów, w tym agresji elektronicznej?
4. Jakiej najczęściej kanały komunikacji wykorzystują do rozpowszechniania agresji elektronicznej?
5. Jakie cechy charakteryzują cyber-bulling? Jaki jest najpowszechniejszy rodzaj tego sprawstwa?
6. Jaki jest typ ofiary doznającej od szkolnych kolegów przemocy elektronicznej?
7. W jaki sposób agresja elektroniczna związana jest z agresją rówieśniczą (przemoc fizyczna, werbalna, inna)?
8. Jakie są najczęstsze motywy stosowania i wykorzystywania przemocy elektronicznej przez sprawców?
9. Czy uczniowie potrafią bronić się przed przemocą stosowaną z wykorzystaniem nowoczesnych technologii?

1. W jaki sposób, w ocenie uczniów, nowoczesne technologie wpływają na funkcjonowanie świata?

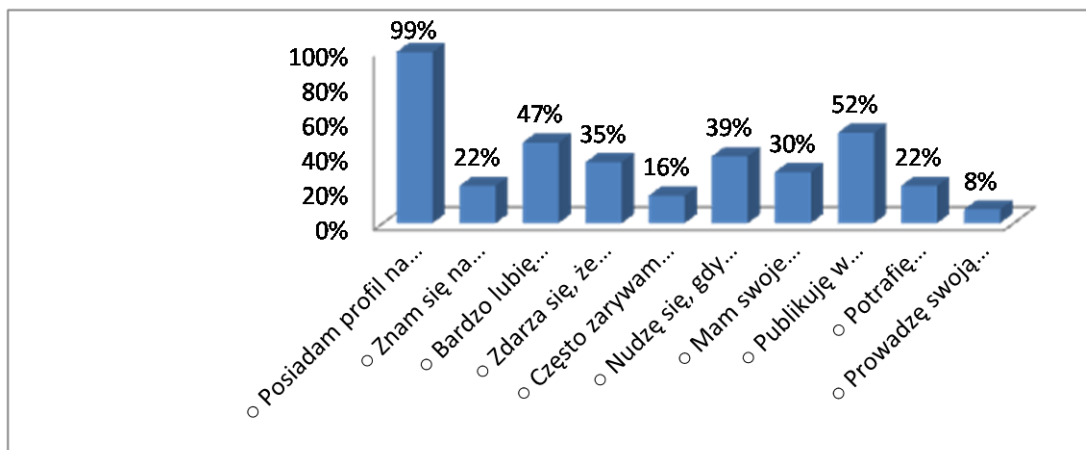
Ankietowani uczniowie korzystają z telefonów komórkowych, komputerów stacjonarnych, przenośnych i tabletów do łączenia się z Internetem. Najpowszechniejszym urządzeniem jest telefon komórkowy, korzysta z niego 97% ankietowanych. Rośnie nam pokolenie nazywane „forever online” (zawsze on-line, zawsze w sieci).

Z których urządzeń nowych technologii korzystasz?

Wśród ankietowanych aż 18 osób (20%) wskazało wszystkie cztery urządzenia do łączenia się z Internetem. 99% ankietowanych uczniów posiada swój profil na portalach społecznościowych, nieco ponad połowa ankietowanych (46 wskazań z 88, co stanowi 52%) publikuje swoje zdjęcia, muzykę w Internecie.

Czas przed komputerem jest dla 41 z 88 ankietowanych uczniów (47%) sposobem na spędzanie wolnego czasu. Dzień bez dostępu do Internetu „wieje” nudą dla 34 z 88 ankietowanych, co stanowi 39%. Połowa ankietowanych (51%) zarywa noce aby korzystać z Internetu.

2. W jakim wymiarze uczniowie są zaangażowani w komunikację poprzez nowe media i komunikację zapośredniczoną?

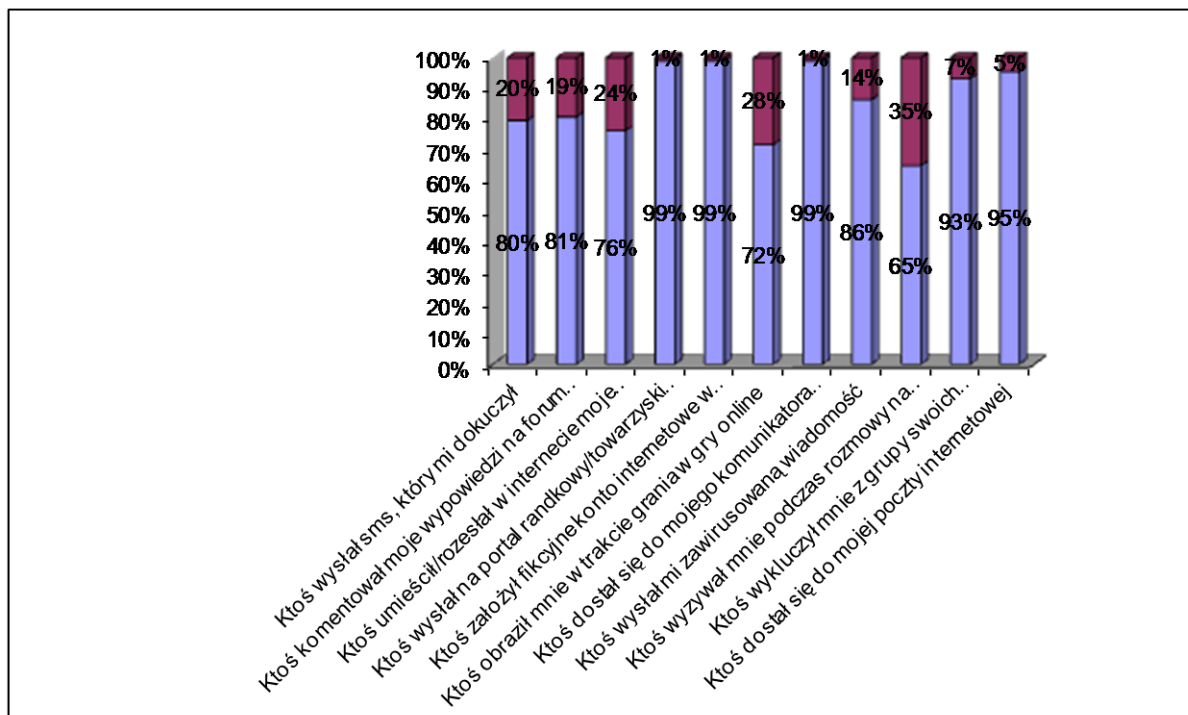
Odpowiedzi uczniów były zróżnicowane od 2 godzin do 140 godzin tygodniowo. Uzyskano średni wynik 28,92 godziny tygodniowo na badanego ucznia, co daje 4,13 godziny dziennie na ankietowanego ucznia. Oprócz godzin korzystania były też odpowiedzi słowne: wiele, dużo, ile się da, bardzo dużo co potwierdza generalnie, że uczniowie poświęcają dużo czasu na korzystanie z nowych mediów.

3. Czy uczniowie rozumieją zagrożenia związane z użytkowaniem nowych mediów, w tym agresji elektronicznej?

Uczniowie są zapoznawani z zagrożeniami wynikającymi z użytkowania nowych mediów. W szkole prowadzone są zajęcia na temat bezpiecznego korzystania z Internetu, co potwierdza 47 z 88 ankietowanych (53%). Poza zajęciami, w ciągu ostatnich trzech lat przeprowadzono warsztaty dla nauczycieli, uczniów i rodziców na temat przeciwdziałania cyberprzemocy. Młodzież obejrzała przedstawienie profilaktyczne poruszające zagadnienia bezpieczeństwa w sieci.

4. Jakie najczęściej kanały komunikacji wykorzystują do rozpowszechniania agresji elektronicznej?

Zdecydowana większość ankietowanych gimnazjalistów w ostatnim roku nigdy nie doświadczyła agresji elektronicznej, nie stała się ofiarą cyberbullyingu. Jeżeli takie sytuacje miały miejsce, w największym stopniu ankietowani uczniowie doświadczali: wyzywania podczas rozmowy na czacie, gier online, umieszczenia lub rozesłania zdjęć w niekorzystnej sytuacji, wysyłania sms, komentowania wypowiedzi na forum, w taki sposób aby sprawić przykrość. Część aktów agresji polegała na przesyłaniu wrogich komunikatów bezpośrednio do ofiary, a inne nie zawierają elementu komunikacji z ofiarą (np. upublicznienie online, czyichś tajemnic).

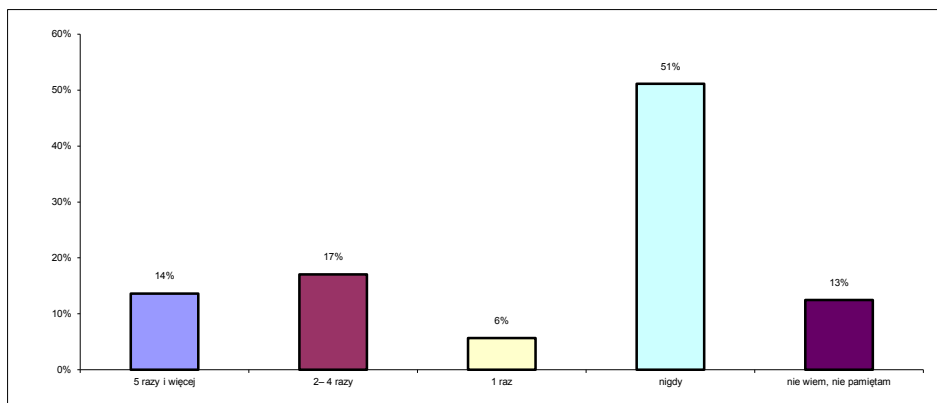
Czy zdarzyło Ci się, że ktoś przy pomocy Internetu.....

(kolor fioletowy – wymienione sytuacje nie miały miejsca)

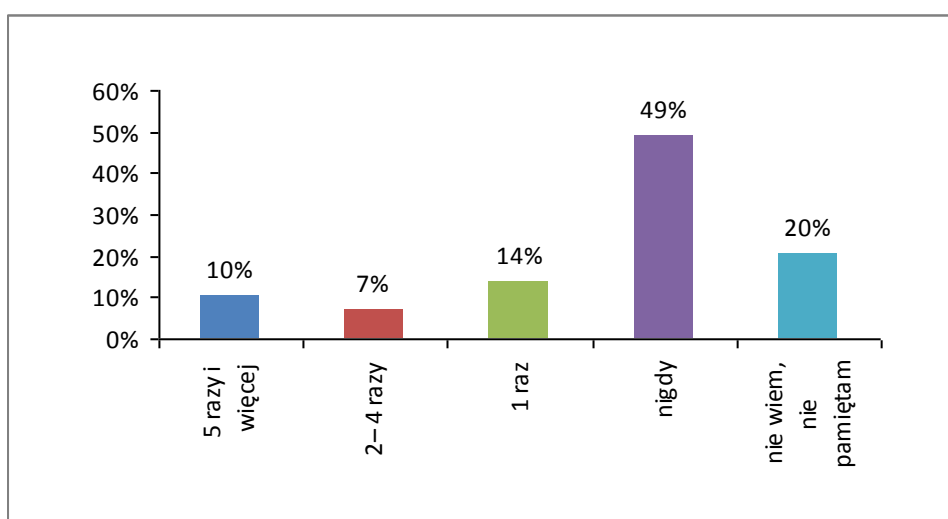
5. Jakie cechy charakteryzują cyber-bullying? Jaki jest najpowszechniejszy rodzaj tego sprawstwa?

Akty czynienia szkody emocjonalnej, te komunikowane są rzadkie wśród młodzieży. Na podstawie informacji przekazanych przez pedagoga szkolnego dotyczą przede wszystkim: wzniecania kłótni/ konfliktów online używając agresywnego, obraźliwego języka, poniżających wiadomości, komentarzy, wysyłania lub publikowania plotek o osobie, wymierzonych w jej reputację (oczernianie), wykluczenia z grup online, np. na forum) i pojedynczego przypadku sextingu: wysyłania prowokacyjnych zdjęć. Z przeprowadzonej ankiety wynika, że większość naszych gimnazjalistów nie jest sprawcami agresji elektronicznej.

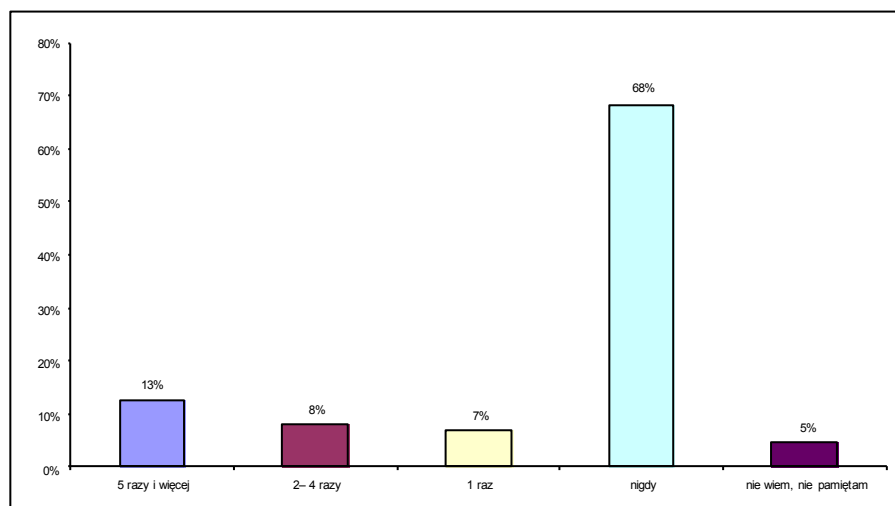
Uczniowie jednak z różną częstotliwością przyznają się do niepokojących zachowań, są to najczęściej przejawy agresji przypadkowej, szczególnie łatwej w świecie online. Ta grupa uczniów stanowi od 7 do 37% ankietowanych. Ich zachowania dotyczą w największym stopniu wyzywania innych osób. Agresywna komunikacja może odbywać się zarówno w bezpośrednim indywidualnym kontakcie z ofiarą lub też publicznie (np. gdy odbywa się na czacie lub forum internetowym).

Czy zdarzyło Ci się wyzywać inne osoby na czacie internetowym?

Czy zdarzyło ci się wyzywać kogoś w Internecie?

Czy zdarzyło Ci się obrażać inne osoby podczas gier online?

Inne działania to :

- wykluczenie ze swoich znajomych (28% ankietowanych, 24 wskazań);

- umieszczenie/rozesłanie znajomym zdjęć innych osób w niekorzystnej sytuacji (24%, ankietowanych, 21 wskazań)

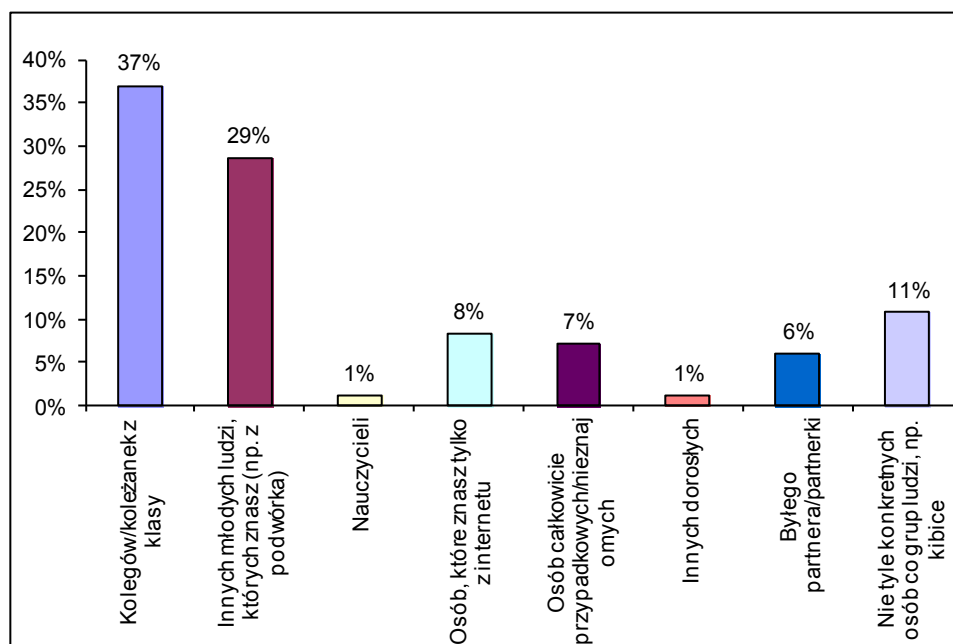
- wysłanie SMS- a, żeby sprawić przykrość (20%, ankietowanych, 16 wskazań)

Najrzadziej dochodzi do wysyłania fałszywych ogłoszeń z danymi innych osób (7%) komentowania wypowiedzi na forum internetowym (7%), dostania się do poczty internetowej innej osoby (9%) czy do wysyłania zainfekowanych informacji.

Przy każdym pytaniu o rodzaj sprawstwa, grupa ankietowanych uczniów udziela odpowiedzi wymijającej. Liczebność jest większa, w przypadku gdy takie zachowanie często pojawia się wśród uczniów.

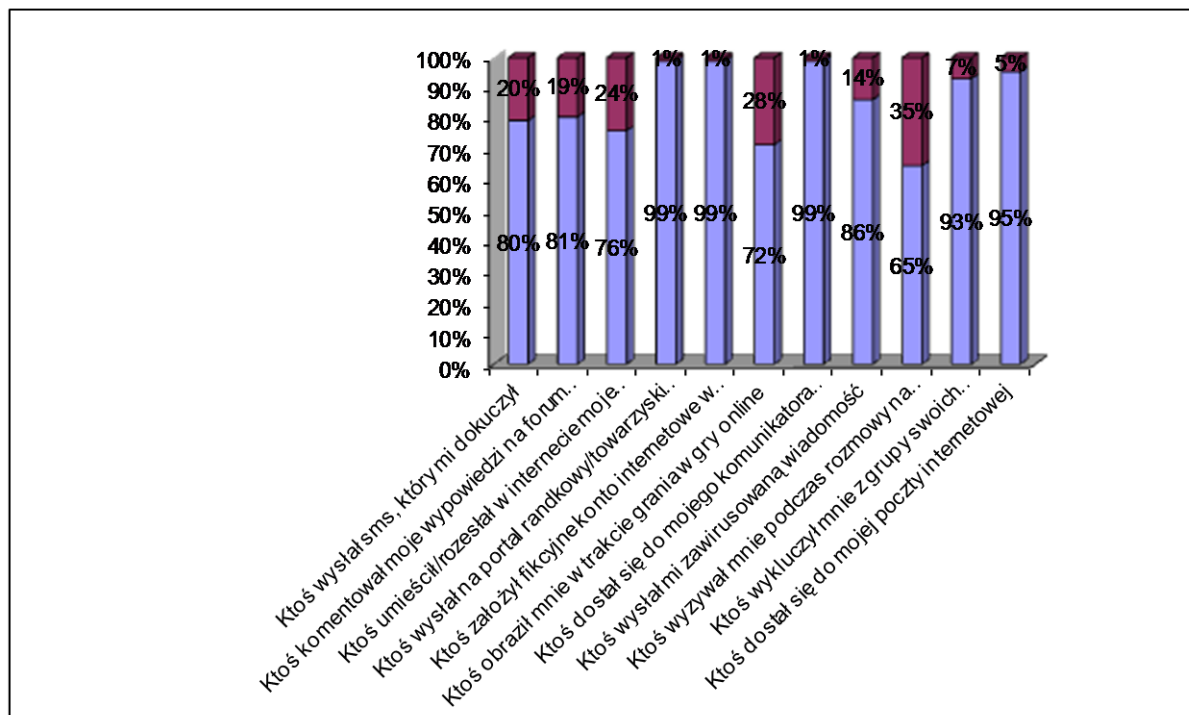
6. Jaki jest typ ofiary doznającej od szkolnych kolegów przemocy elektronicznej?

Przejawy agresji elektronicznej dotyczą najczęściej kolegów, koleżanek z klasy. Przyznaje się do nich największa grupa – 31 z 88 ankietowanych uczniów, co stanowi 37% badanych. Negatywne zachowania były również skierowane do innych młodych osób znanych agresorom (przyznaje się do nich 24 z 88 ankietowanych uczniów) i grup ludzi np. kibiców znanych tylko z Internetu, przypadkowych. W mniejszym stopniu zachowania te dotyczyły osób znanych z Internetu lub całkowicie nieznanymi/przypadkowymi. Sporadycznie takie działania dotyczyły również nauczycieli i osób dorosłych.

Jeśli zdarzyło Ci się zrobić chociaż jedną z rzeczy wymienionych w pytaniach dotyczących rodzaju sprawstwa, napisz kogo to dotyczyło?

Uczniowie będący ofiarą przemocy potwierdzili powyższe informacje, ale odpowiedzi udzieliło 64 z 88 ankietowanych czyli 72,7%.

Czy zdarzyło Ci się w ostatnim roku, że ktoś przy pomocy Internetu? (kolor fioletowy – wymienione sytuacje nie miały miejsca, kolory czerwony - zdarzyły się raz lub kilka razy)

Ankieta przeprowadzona wśród nauczycieli potwierdza, że nielicznym członkom Rady Pedagogicznej zdarzyło się doświadczyć negatywnych działań ze strony uczniów, realizowanych przy użyciu nowych technologii. Dwóch ankietowanych nauczycieli przyznało, że uczniowie wykorzystali przeciwko nim telefon, pozostali nie spotkali się z takimi przypadkami (7 wskazań z 14) lub ich nie pamiętają (6 wskazań z 14).

7. W jaki sposób agresja elektroniczna związana jest z agresją rówieśniczą (przemoc fizyczna, werbalna, inna)?.

Na podstawie wywiadu z pedagogiem i informacji przekazanych przez wychowawców w szkole rzadko zdarzają się przypadki agresji rówieśniczej, w tym również elektronicznej. Są to pojedyncze przypadki, konflikty pomiędzy uczniami o wyrównanej sile. Agresor raczej nie pozostaje anonimowy. Nauczyciele wiedzą z pewnością o mniejszości aktów agresji, które mają miejsce wśród uczniów. 5 z 15 ankietowanych nauczycieli, co stanowi 35,7% wskazało, iż zdarzyły im się sytuacje, w których musieli interweniować w sytuacji agresji elektronicznej dotyczącej ich uczniów. Ponad połowa ankietowanych nauczycieli (9 wskazań z 15, co stanowi 60%) wyraża przekonanie, że konsekwencje agresji elektronicznej są bardziej poważne w porównaniu do agresji tradycyjnej

8. Jakie są najczęstsze motywy stosowania i wykorzystywania przemocy elektronicznej przez sprawców?

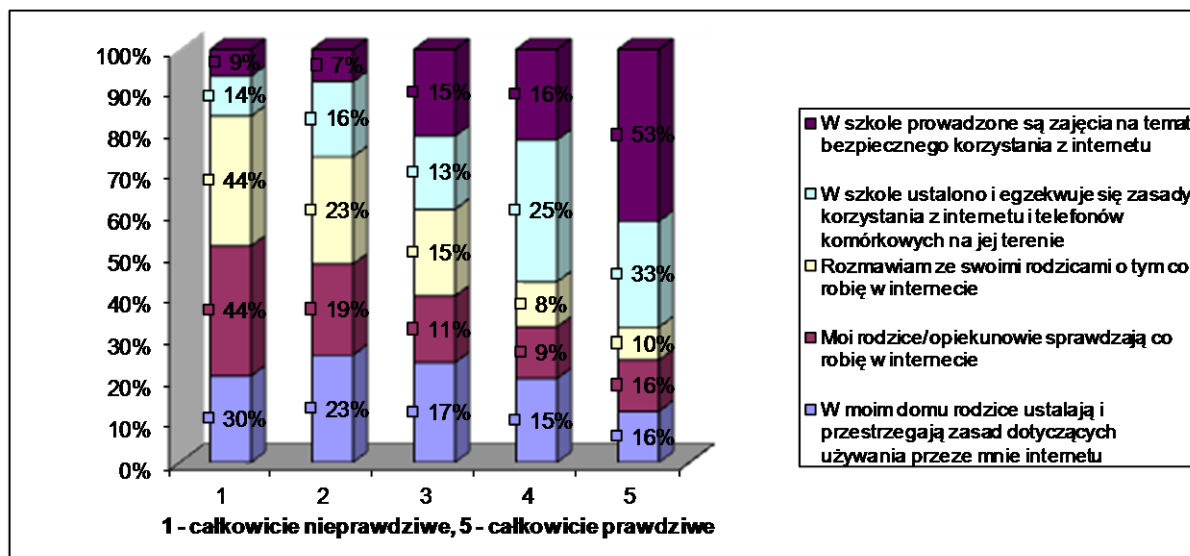
Zdaniem ankietowanych uczniów najczęściej sprawcą kieruje zazdrość, chęć ośmieszenia, sprawienia przykrości innej osoby, jej najbliższemu. Może być to też niewinny żart, który okaże się przykry dla innej osoby. Pedagog potwierdza informacje uczniów, rozwiązywane problemy dotyczyły relacji pomiędzy uczniami, chęci dokuczenia koleżance/ koledze poprzez atak na osoby mu bliskie. W przypadku innych osób niż koledzy sprawców zachęca anonimowość, łatwość atakowania innych i w większości przypadków bezkarność.

9. Czy uczniowie potrafią bronić się przed przemocą stosowaną z wykorzystaniem nowoczesnych technologii?

Szkoła poprzez swoje działania daje im taką wiedzę, wskazuje gdzie szukać pomocy w sytuacji agresji elektronicznej. 53% ankietyowanych uważa, że w szkole prowadzone są zajęcia dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.

Stwierdzenie, że w szkole ustalono i egzekwuje się zasady korzystania z Internetu i telefonów komórkowych zostało tylko przez 33% ankietyowanych uczniów ocenione w skali od 1 do 5 na 5 czyli całkowicie prawdziwe.

44% ankietyowanych uważa, że ich rodzice nie sprawdzają co robią w Internecie. Rodzice nie ustalili i nie przestrzegają zasad korzystania z Internetu, na podstawie przyjętej skali tak deklaruje 53% ankietyowanych (1,2 w przyjętej skali). Uczniowie (67% respondentów) nie rozmawia z rodzicami o tym, co robi w Internecie.

Jak w skali od 1 do 5 określił prawdziwość zdań?

WNIOSKI:

1. Uczniowie w większości nie są ofiarami ani sprawcami agresji. Uwagę zwraca grupa uczniów, która wskazuje, iż była sprawcami mobbingu elektronicznego 2-3 razy, bądź częściej. Ich działania miały charakter agresywnej wymiany zdań, poniżania i wykluczania z grupy.

2. Uczniowie w większości rozumieją skutki prawne i dyscyplinarne cyberbullingu.

3. Zjawiska agresji elektronicznej występują wśród uczniów naszej szkoły rzadko i są to zdarzenia komunikowane, dotyczą pojedynczych osób i zdarzeń. Działania wymierzone przeciwko komuś są szybko zgłaszane przez osoby pokrzywdzone. Najczęściej ofiara zna swojego agresora

4. Uczniowie są wyposażeni w umiejętności wykorzystywania rozwiązań technicznych do ochrony własnej prywatności. Uczniowie rzadko zgłaszają problem z ujawnieniem danych osobowych, czy tzw. kradzież tożsamości.

5. Rodzice uczniów mają niewielką wiedzę na temat korzystania ich dzieci z Internetu. W większości przypadków, w domach nie ma zasad dotyczących używania Internetu, rodzice nie sprawdzają tego i nie rozmawiają z dzieckiem, o tym co robi w Internecie.

6. Komunikowane przypadki agresji w świecie online są rozpatrywane przez pedagoga, wychowawcę, dyrektora i analizowane w kontekście relacji rówieśniczych. Rozwiązane są szybko i skutecznie z poszanowaniem jednostki.

7. Szkoła nie posiada Szkolnego Programu Interwencji Profilaktycznej. Nie ma w szkole procedur w zakresie radzenia sobie z przypadkami agresji elektronicznej z udziałem uczniów naszej szkoły. Jedynie w statucie znajduje się zapis dotyczący zasad korzystania z telefonów komórkowych. W szkolnym programie profilaktyki zostały uwzględnione działania mające na celu zapobieganie przejawom przemocy i agresji wśród młodzieży oraz zagrożeniom ze strony mediów.

8. Szkoła wspiera działania profilaktyczne poprzez współpracę z instytucjami i organizacjami zajmującymi się profilaktyką z danego obszaru. W szkole były prowadzone warsztaty dla uczniów, rodziców i nauczycieli dotyczące przeciwdziałania cyberprzemocy. W ostatnim czasie uczniowie obejrzeli również 2 spektakle profilaktyczne poświęcone agresji elektronicznej i wykluczeniu z grupy.

9. Działania z zakresu profilaktyki pierwszorzędowej są realizowane na zajęciach z informatyki, godzinach do dyspozycji wychowawcy oraz zajęciach wychowania do życia w rodzinie. Mają one na celu promocję właściwych zachowań, a przez to zapobieganie występowaniu działań krzywdzących inne osoby.

REKOMENDACJE

1. Przeprowadzić w każdej klasie warsztaty dotyczące zagadnień cyberprzemocy.
2. Zorganizować dla nauczycieli szkolenie obejmujące problematykę znaczenia nowych mediów w życiu dzieci i młodzieży.
3. Przygotować dla rodziców prelekcję na temat zagrożeń wynikających z niewłaściwego korzystania z komunikacji zapośredniczonej.
4. Konsekwentnie egzekwować zasady korzystania z Internetu i telefonów komórkowych w szkole.